

Pozostaje ostatecznie rozprawić się z autorem korespondencji z prowincji w sprawie petycji samy, która tak bezwzględnie i arbitralnie zaczęła. Sprawy te wymaga, abyśmy najpierw samego referenta owy petycji, p. dr. Zarembe w obronę wzięli, którego autor na trybuna ludowego niejako wykirował, któremu wszyscy „na słowo wierzą“, który zatem wszystkich, z przeproszeniem, za nos wodzi. Gdyby autor był sobie zadał pracę i zbadał genezę i towarzyszące stosunki powstaniu petycji średnio-śremskiej, byłby niezawodnie inaczej petycję osądził a przynajmniej oszczędził zaczepki osobistych i ubliżających, jakimi referenta petycji i samych petentów obudów powiatów tak hojnie uczestował. Dr. Zarembe, zanim petycję zgromadzoną wiecownikom przedłożył, porozumiał się wprawdzie z kilkoma znanymi w powiecie obywatelami powiatu średzkiego, dalek tak samo ta rzecz poszła i do średzkiego. Możemy zaś zaręczyć sz. autorowi, iż sprawa ta roztrąsana była w gronie obywateli inteligentnych, którzy bynajmniej panu Zarembe za nos wodzić się nie dali. Co więcej, przedłożył przewodniczącemu w komitecie powiatowym kwesty petycji pewnej osobistości w Poznaniu, znaną w szerokiej kołach ze znajomości swych tak na polu finansowym jak i ekonomicznym, i tutaj aprobatę znalazł. Zarzut zatem autora „nierozwagi, pospiechu itp.“ uczyniony dr. Zarembe jest, co najmniej, nie sprawiedliwy i nieczemnie niezasadny.

Wyrażenie się autora o petycji samy wykazuje, iż sobie nawet wcale pracy nie zadał, by ją uważnie przeczytać, mieśa bowiem skutki z przyczynami, nie rozumie związku pomiędzy cłami a liczbą zbrodni, subhast i t. p. Na zarzuty te odpowiadać nie możemy, niech sz. autor, koresp. z prowincji będzie łaskaw raz jeszcze sobie petycję odczytać, a może związek zrozumie. Ze ceny targowe średzkie a nie żadnego większego targu podane zostały, ma to swój powód w tym, że petycję tę mieli podpisywać mieszkańcy miasta Środy i okolicy (sic), których ceny, wedle jakich swe produkta sprzedają, najwięcej obchodzą. Dziwimy się tylko, że autorowi, tak głębokiemu teoretykowi, jest niewiadomą reguła, uświęcona zwyczajem, której się i urzędy trzymają, iż dodając 6 proc. do cen targowych przeciętnych małych miast, osiągnie się mniej więcej ceny przeciętne najbliższego większego targu.

Wymaga dalej autor, by petenci wykazywali „konieczność cła“, że „z pewnością albo przynajmniej z wielkiem prawdopodobieństwem wpłyną na wyratowanie rolnictwa z biedy“ — ależ w takim razie petycja, której koniecznym warunkiem jest zwieźłość, przestaje być petycją a za to staje się obszernym memoriałem, którego nikt ani redagować ani podpisywać nie myślał. O tym zaś sz. autor może być przekonany, iż w razie przyjęcia tej petycji przez koło poselskie, ani odnośnemu posłowi na warunkach umotywowania bliższego nie zabraknie, ani też obadwa powiaty, w razie odniesienia się posła do nich, nie będą się wzbraniały, wedle możności materiałów wszelkich możliwych dostarczyć, któreby skutecznie umotywowanie uzupełnić mogły. Referent p. Zarembe byłby może na mniejszą nagane w oczach krytyka sobie zasłużył, gdyby swoją petycję był równie obszernie umotywował pro, jak to szan. autor uczynił contra, lecz w takim razie petycja byłaby zupełnie chybła swego celu, bo połowa słuchaczy, nie doczekawszy końca, byłaby niezawodnie uciekała.

Autor, uniesiony jednostronnością i zapalem potępienia, gani wszystko bez wyjątku — z wieców robi wystąpienia teatralne. — Powoli, szanowny panie! lud nasz zbrany na wiecach w Środzie i Śremie, do którego w sporę liczbę dołączeni byli obywatele a pomiędzy nimi i mężów znanych ze swego rozumu i zasług widzieliśmy, a i duchownych nie brakło, nie należy nazywać „wielogłową maryonetką“. Trochę za śmiało twierdzenie, iż zebrania nasze „tak podsakują, jak reżyser za sznurek pociągnie“. Nikt z petentów tak przecież naiwnym nie był, by myślał, że petycja średnio-śremska przewrót natychmiastowy w całych stóskach celnych wywoła. Petycja nasza miała cel wykażać stan nasz, naszą biedę i zaniepokojenie, iż to a to za szkodliwe dla siebie uważamy i że prosimy o usunięcie głównych warunków złego. *)

Autor wchodzi na zupełnie fałszywą drogę, twierdząc, gdy mówi o różnicy demokracji nowoczesnej a starożytnej, iż „w pierwszej lud nie działa bezpośrednio, lecz przez swoich reprezentantów“. A któż tutaj myśli o bezpośrednim działaniu? Czyż koło nasze poselskie nie składa się z naszych reprezentantów? Czyż to nie przez ich ręce petycja przechodzi? Ceniemy wywody teoretyczne autora, bez względu, czy stoi na tym samym czy przeciwnym gruncie, lecz zastrzegamy się i odpychamy wszelkie fałszywe wyroki o wprowadzaniu ludu naszego na drogi dlań nieodpowiednie i o posługiwaniu się nim, by ze sprawy publicznej robić „komedię“.

To też uważając koło polskie nasze za najwyższą decydującą instancję w sprawie petycji naszej bez względu, czy to się autorowi korespondencji „Z prowincji“ może lub nie może podobać, petycja nasza została podpisana i była podpisywana jeszcze i koło naszemu w Berlinie będzie przesłana. Będzie mogła być użyta za materiał do wprowadzenia kwesty rolniczej na stół parlamentarny, boć tem lepiej dla nas i szczerze się z tego cieszymy. Zapadnie zaś w kole uchwała, iż petycja jest nie na czasie a tem samem milczeniem pominięta zostanie, nie powiemy ani słowa, skłaniając głowę przed wolą „reprezentantów naszych“. W każdym razie jednako, chociażby nawet i więcej w Środzie i Śremie były „nonsensami“, jak to autorowi nazwać się podobało, i celu swego pod względem podpisywania petycji, chybiły, to przynajmniej też mieć będą zasługę, iż za ich przyczynieniem dowiedzieliśmy się o istnieniu w łonie społeczeństwa naszego krytyka-ekonomisty, który ludzi stojących na czele powiatów, jak komitety wyborcze i ludzi dobrej woli zaczepiać potrafi.

*) Co do nas, już dziś wypowiadamy, że wprowadzanie takich spraw jak cła zbożowe, taryfy różniczkowe i t. p. na wiecie uważamy za niestosowne, a wypowiadając to, jesteśmy w zgodzie z tem, cośmy nieraz już co do wieców wyrazili, to jest, aby na nich jedynie dostępne dla ludu sprawy traktowano. Przyp. Red. Dzienn. Pozn.

Wiadomości urzędowe.

Król mianował sędziów powiatowych Agte w Wrześni, Tyrankiewiczą w Środzie, Hahną w Wrześni i Zborowskiego w Poznaniu radcami sądów powiatowych.

Korespondencye Dziennika Poznańskiego.

Wiednia, 14 grudnia.

(Posiedzenie izby poselskiej. — Obrady komisji, której przekazano traktat berliński. — Kłeska partji Herbsta. — Narada koła polskiego.)

© Nie ulega wątpliwości, że partja Herbsta, zo-

wiąca siebie „wierno-konstytucyjną“, pogwałciwszy konstytucyjną przynależność izbie prawa orzekania o traktatach dotyczących się całej monarchii i o kierunku polityki zagranicznej, poniesie w skutek tego podwójną klęskę w izbie poselskiej. Albowiem większość izby, odrzućwszy wnioski tej partji, przyjmie traktat berliński, odrzuci zaś wszelkie do tego dołączone rezolucje, między innymi z delegacji wspólnych reprezentujących całą monarchię.

Wniosek powyższy wyciągam z dotychczasowego przebiegu obrad izby poselskiej a szczególnie jej komisji, obradującej nad tym traktatem. Przedstawię tu w krótkości przebieg tych obrad.

Radzie państwa a raczej jej izbie poselskiej, zwołanej na 10 bm., przedłożył rząd projektu trzech ustaw: 1) ustawy przedłużającej na rok jeden ustawę o służbie wojskowej; 2) ustawy upoważniającej rząd do wykonania poboru wojskowego w r. 1879; 3) ustawy upoważniającej rząd tymczasowo do poboru podatków w pierwszym kwartale w r. 1879, dopóki budżet nie będzie uchwalony. Izba, przekazawszy te projekta istniejącym komisjom budżetowej i wojskowej, zajęła się przedewszystkiem pod naciskiem partji wierno-konstytucyjnej traktatem berlińskim, złożonym przez rząd dnia 5 listopada w biurze izby dla jej wiadomości. Zaraz na posiedzeniu dnia 11 bm. wybrała izba oddzielną komisję z 18 członków dla zajęcia się tym przedmiotem. Do komisji tej z posłów polskich wybrano tylko Grocholskiego a z „partji prawa“ także jednego tylko p. Prażaka; ale środek izby i lewy środek przeprowadził do komisji kilku swych członków. Przeważna większość komisji przyznała wprawdzie, że izba ma prawo przyjąć lub odrzucić traktat berliński pod względem ciężarów, jakie nakłada na państwo, ale zarazem większość komisji 11 głosami przeciw 6, podzielając zdanie wypowiedziane przez przewodniczącego „partji centrum“ p. Eichofa, iż prawo orzekania o kierunku polityki zagranicznej należy do delegacji wspólnych, uchwalając wniosek, iż przyjmując traktat, odrzuciła wszelkie rezolucje, wypowiadające sąd o polityce zagranicznej. Poniosła więc w komisji klęskę partja Herbsta, albowiem nie tylko odrzucono 14 głosami przeciw 3 wniosek p. Sturm, iżby nie zatwierdzić traktatu berlińskiego, ale uchyliło także 10 głosami przeciw 6 wniosek p. Herbsta, brzmiący:

Izba poselska, dając w danych stosunkach konstytucyjne zatwierdzenie traktatowi, zawartemu w Berlinie 13 lipca r. b., uznaje się zobowiązana oświadczyć, iż stojąc przy zaprzetych wyrażeniach w adresie z dnia 5 listopada r. b., nie może uznać za odpowiedzialne interesom państwa polityki, która już dotychczas stosunkowo wielkich ofiar wymagała i w swem przeprowadzeniu i w dalszym rozwoju doprowadzić musi groźne niebezpieczeństwo dla finansów państwa i zamęt w prawno-politycznych stosunkach monarchii. (W ostatnich wyrazach wyrażona jest obawa, iż przyłączenie Bośni i Hercegowiny i dalsza w tym kierunku polityka obalić może dualizm, tj. przewagę Niemców i Węgrów w monarchii.)

Uchwała natomiast większość komisji 10 głosami przeciw 6 następujący wniosek:

Izba raczy uchwalić: traktatowi berlińskiemu z 13 lipca r. b. udzielić konstytucyjne zatwierdzenie.

Jako dodatek do tego wniosku zaproponował członek komisji p. Grocholski dołożyć:

Izba poselska wypowiada swe życzenie, iżby c. k. rząd użył wpływu swego na kierunek spraw zagranicznych, aby bezwarunkowo sprzeciwić się wszelkiemu rozszerzeniu się władzy rosyjskiej na półwyspie bałkańskim.

Leż większość komisji wszystkimi głosami przeciw jednemu jego głosowi nie przyjęła tego dodatku. To nowy, tysiączny dowód, jak partja „wierno-konstytucyjna“, z którą się secesjonisci pp. Hausner i Wolski złączyli, odrzuca wszelki wniosek, odpiara wszelki krok, który w następstwach mógłby doprowadzić Austrię do czynnego działania przeciw Rosji.

Wspomnieć tu winniemy, iż dnia 12 bm. odbyło koło poselskie polskie naradę dla dania wskazówek p. Grocholskiemu, zasiadającemu w komisji, o której rozprawach wyżej pisałem. Wszyscy bez wyjątku posłowie polscy, zabierający głos na tej naradzie, wykazywali tak z prawnego jako też z politycznego stanowiska niedorzeczność i szkodliwość tłumaczenia, które partja Herbsta usiłuje dać postanowieniom ustaw zasadniczych, aby prawo orzekania o polityce zagranicznej przemieść z delegacji wspólnych do izby rady państwa, co nie tylko doprowadziłoby do konstytucyjnego absurdum — ale spowodowałoby, iż monarchia musiałaby się rzec wszelkiego na zewnątrz działania, gdyby ster polityki zagranicznej dostał się w ręce centralistów niemieckich, usiłujących Austrię zmienić w satelitę Niemiec.

Na następnym posiedzeniu izby poselskiej dnia 18 bm. (albowiem z powodu zwołania delegacji austriackiej na dzień 15 do Pesztu dla formalnego ukończenia czynności zawiesiła izba poselska na cztery dni swoje posiedzenia) przyjdzie pod rozprawę wniosek komisji, aby izba przyjęła traktat berliński. Pp. Herbst i Sturm ponowią swoje wnioski, ogłoszonych będzie kilkanaście mów, lecz ostatecznie większość izby odrzuci wnioski Herbsta i Sturm i przyjmie wniosek większości komisji, słowem ponowi się w pełnej izbie klęska, jaką poniósł p. Herbst w komisji.

Ponieważ na porządku dziennym posiedzenia dnia 18 bm. przed wnioskiem co do traktatu berlińskiego są wnioski innych komisji co do projektów przedłożenia ustawy wojskowej, poboru rekrutów i poboru podatków, przeto zapewne dopiero przy końcu posiedzenia lub na następnym rozpoczyna się rozprawa nad traktatem berlińskim i trwać będą do dnia 22 bm.

NIEMCY.

* Berlin, 16 grudnia. Dzisiaj nie było posiedzenia izby deputowanych, natomiast obradowało aż sześć komisji. Nadzieja przedyskutowania etatu ministerstwa wyznał jeszcze przed świętami nie ziści się prawdopodobnie i izba będzie musiała zająć się tym etatem dopiero z nowym rokiem. Izba panów zbiera się na plenarne posiedzenie w dniu jutrzejszym. Na porządek dzienny tego posiedzenia pastawiono kilka pomniejszych projektów.

W kołach parlamentarnych utrzymują, że w obec usposobienia izby i złego położenia finansowego, nie myśli minister handlu Maybach przedkładać obecnej sesji sejmowej nowych projektów, mających na celu zakupno kolei prywatnych na rzecz państwa. Mimo to toczyć się będą dalej, zdaniem Volks Ztg., rokowania pomiędzy ministrem handlu a odnośnymi zarządcami kolei prywatnych.

Lubo obecnie i w rolniczych kołach żywa wszęźła się agitacja na rzecz cła opiekuńczego dla płodów rolniczych, to jednakże wielka część rolników obstaje — zdaniem Volks Ztg. — przy dotychczasowej polityce handlowej. Ekonomiczny wydział centralnego towarzystwa zachodnio-pruskiego rolników odrzucił znaczną większość głosów cła opiekuńczego. Wschodnio-pruskie centralne towarzystwo rolnicze przystąpiło już w charakterze członka do świeżo założonego w Berlinie towarzystwa ku popieraniu wolności handlowej. Na posiedzeniu

zarządu wschodnio-pruskiego towarzystwa rolniczego, na którym rozbito sprawę przystąpienia do towarzystwa berlińskiego ku popieraniu wolności handlowej, oświadczyło się wprawdzie kilka głosów za cłami opiekuńczymi, ale większość była za przystąpieniem do towarzystwa berlińskiego. Centralne tow. rolnicze dla Litwy i Mazurów oświadczyło się również na walnem zebraniu w dniu 29 listopada za wolnością handlu. Zajęcie takiego stanowiska przez rolników wschodniej części monarchii, przyczyni się prawdopodobnie — zdaniem Volks Ztg. — do pociągnięcia za sobą i innych ziem i przyczyni się do utworzenia w Berlinie towarzystwa, które oprze się wszelkim zakusom, mającym na celu obronę systemu cła opiekuńczego. Kreuz Ztg. występuje także od niejakiemu czasu przeciw zaprowadzeniu ogólnego taryfy cła opiekuńczego dla niemieckiego cesarstwa i stawia na stanowisku zajętem przez towarzystwo berlińskie ku popieraniu wolności handlowej. W drugim swym artykule podnosi Kreuz Ztg., że pruscy konserwatyści oświadczyli się w zasadzie przeciw cłu opiekuńczemu i nie pozwolili w błąd się wprowadzić przez związek agraryuszów z wolennikami przemysłowych cła opiekuńczego. Agraryusze na układzie, po którym spodziewają się pomocy dla rolnictwa, będą z pewnością oszukani i wyciągnąwszy kasztany z ognia dla fabrykantów, śmiał pójść z kwitkiem. Minister Hofmann przy obradach nad rumuńskim traktatem handlowym, wykreślił dobrze charakteryzującą całą tę sprawę słowa, a mianowicie oświadczył, co następuje: „Przekonany jestem, że żaden rząd niemiecki ani żaden parlament niemiecki nie pomyśli na seryo o uchwaleniu cła na zboże. Postawiono obecnie na pierwszy plan cło opiekuńcze dla przemysłu. Jeżeli rolnicy postawią się na tém stanowisku, to następstwem tego będzie, co następuje: przy pierwszym złym roku, w którym cena zboża się podniesie, cło na zboże, jak działo się we wszystkich krajach, zniesionem zostanie, cła zaś przemysłowe pozostaną, a rolnicy, którzy uwierzyli owę bajkę, skłódo poniosą. Uważam to za rzecz niemożliwą, aby myśleć na seryo o zaprowadzeniu na nowo cła zbożowych.“

O sprawie socjalisty Hasselmann, uwiecznionego w Altonie, pisze organ pana Laskera Berliner Aut. Corr. co następuje: „Wedle wiadomości dziennikarskiej wydalony z Berlina poseł Hasselmann aresztowany został przez władzę policyjną w Altonie z powodu postępowania wbrew § 25 ustawy antisocjalnej i wbrew rozporządzeniu wydanemu przez policyjną władzę krajową na podstawie § 24 teje ustawy antisocjalnej, a mianowicie, że sąd powiatowy w Altonie odrzucił wniosek o wydanie rozkazu do aresztowania p. Hasselmann, zatrzymanie takowego w areszcie policyjnym. Zatrzymanie Hasselmann w areszcie policyjnym nie ma nic do czynienia z zastosowaniem antisocjalnej ustawy i jest zupełnie niezrozumiałem, jeżeli w ogóle wiadomość ta jest prawdziwą. Wedle pruskiego prawa musi każda aresztowana osoba w przeciągu 24 godzin zaprowadzona być przed odnośnego sędziego, który orzeka o tém, czy aresztowaną osobę należy zatrzymać nadal w więzieniu śledczym, lub też puścić na wolność. Życzęcyby należało, aby sprawa ta została jak najprędzej wyjaśniona. Ustawa antisocjalna nie upoważnia wcale władzy policyjnej do nie uwzględniania w obec socjalnego demokracji praw ogólnych. Co się tyczy wydanego przeciw Hasselmannowi rozporządzenia, odbierającego mu prawo do rozpowszechniania druków, to rozszerzenie takiego zakazu na wydawnictwo dziennika nie jest uzasadnione. W każdym razie sąd mający orzekać o winie oskarżonego na podstawie § 25 ustawy antisocjalnej, powinien zastanowić się nad tém, czy na mocy § 24 ustawy antisocjalnej wydane przeciw oskarżonemu rozporządzenie, można rozciągnąć i do zakazu wydawania pisma, bo jeżeli na pytanie to należałoby odpowiedzieć przecząco — co zdaniem naszym odpowiada duchowi prawa — to w ogóle nie zachodzi tu żadna karygodna istota czynu. Im większe nadaje atrybucje ustawy z 11 listopada 1878 władzom administracyjnym, tem ścisłej powinna być kontrola nad interpretacją tej ustawy, nie odpowiadającą jej duchowi.“

W sprawie ugody z Rzymem a mianowicie z powodu odpowiedzi danej przez ministra Falka frakcji centrum przy rozprawach w izbie deputowanych nad wnioskiem żądającym przywrócenia na nowo zakonów i kongregacji, wystąpił główny organ klerkalny Niemiec Germania z oświadczeniem, że słowa ministra Falka dowodzą najwyraźniej, iż rząd nie myśli wcale o pokoju na polu państwowo-kościelnym. Dzienniki liberalne natomiast innego są przekonania a wyrażając się z wielkimi pochwałami o mowie ministra Falka, twierdzą, iż rząd nie może wprawdzie odstąpić od ustaw majowych, ale mimo to zgoda z kościołem jest możliwą, jeżeli tylko Watykan okaże szczerą chęć do ustępstw. Dzisiejsza National Ztg., która pierwsza z żywą radością powitała mowę dr. Falka, oświadcza wbrew twierdzeniom Germanii, że w otoczeniu Papieża inne zupełnie panują przekonania, na dowód czego przytacza następujący ustęp z organu papieżkiego Voce della Verità: „Uważając za rzecz pewną, że takie postępowanie (mowa ministra Falka) dalekiem jest od zaszkodzenia toczącemu się rokowaniu — dokładniej zaś wyraziwszy — od przeszkodzenia zbliżeniu się stoicy św. i cesarsko-niemieckiego rządu, ale raczej przyczyni się do ułatwienia tego zbliżenia.“

TURCYA.

* Carogród, 16 grudnia. (Telegram B. T. B.) Między uwiezionymi pod zarzutem spisku na życie sułtana Abdul-Hamida znajdują się także lekarz przyboczny sułtana, Iskander pasza i dyrektor muzyki pałacowej, Nedżab pasza. Niemal całe dotychczasowe otoczenie eks-sułtana Murada i brata padyszacha, Raszida efendiego, znajduje się pod kluczem.

Wedle depesz, jakie otrzymano w Paryżu, nie wiele przywiązuje w kołach carogrodzkich znaczenia do odkrytego rzekomo spisku, owszem przeważa w nich przekonanie, że pewni ludzie skorzystali z rozdrażnienia sułtana, który widzi się we śnie i na jawie otoczony czyhającymi na jego życie spiskowcami, aby pozbyć się swych nieprzyjaciół.

W dziennikach zagranicznych napotyamy następujące streszczenie „najdziwniejszych pogłosek“ o rzekomem spryskiwaniu w Carogrodzie:

W ostatnich czasach ukazywały się bezimienne broszury i pisma ulotne, w których strasznie podniesiono oskarżenia przeciw sułtanowi i jego faworytom, między którymi Kheirudin pasza i Said pasza pierwsze zajmują miejsce; nazwano ich tam i napiętnowano jako zdrajców i grabieżców państwa.

Policyja śledziła za sprawcami tych podżegających pism, przeczem udało się jej natrafić na ślad przewodźców ruchu rewolucyjnego. Sułtan usłysawszy, iż brat jego (Mehmed Reszid) i szwagier jego (Mahmud Damad pasza) są matadorami spryskiwania, zadrżał z wściekłości i wydał rozkaz, aby ukarano ich śmiercią. Ministrowie jednakże odradzali mu to stanowczo, wskazując na to, że ogromne powstałoby ztąd wzburzenie w Europie, a i w stolicy położenie tylkoby się pogorszyło.

Padyszach uległ tym przedstawieniom, poczem skazał Damada na wygnanie do Tripolisu, a Raszida paszę zamknął w starym pałacu. Tej samej nocy a zwłaszcza z czwartku na piątek z 12 na 13 grudnia uwieziono 82 osoby; między temi ma się znajdować kilku paszów, 10 oficerów i kilkunastu ulemów. Przeprowadzono ich na okręt wojenny i wywieziono do Smyrny. Wielu żołnierzy z załogi i część marynarki miało należeć do spisku, skutkiem czego pałac sułtański otoczono dywizją gwardji. Sam sułtan zamknął się w pałacu i nie pokazuje się nikomu. Większą część czasu spędza na modlitwie, błagając Allaha, aby odwrócił od niego i państwa niebezpieczeństwo.

Pod tę wreszcie rubrykę należą następujące depesze:

Carogród, 16 grudnia. Abdul Kerim pasza, Redif pasza i inne osobistości, które na wyspie Lemnos żyły na wygnaniu, otrzymały pozwolenie przeniesienia się na wyspę Rodos.

Carogród, 15 grudnia. Skoncentrowane w Malich i w Binatza wojska tureckie wzmocnione zostały z rozkazu W. Porty o kilka batalionów z Mitrowicy i Priszticy, ponieważ okolicę tamtejszą niepokoją powstańcy bułgarscy.

Carogród, 15 grudnia. Wedle nadesłanych tu wiadomości telegraficznych można powstanie w Djezrre w Mezopotamii uważać za ukończone. Obaj synowie Berberkiana paszy, Osman i Hussein bey donieśli, że się poddają, prosząc o amnestyę dla siebie i swych krewnych. W. Porta przyjęła tę prośbę i wysłała telegramem odpowiednie rozkazy do jenerałego gubernatora Diaberkiru. Hussein bey ciężko raniony został w walce stoczonej z wojskami, które wysłano dla przytłumienia powstania.

Paryż, 15 grudnia. Obie, generałowi Klapce i turekiemu bankierowi Camara udzielone koncesje na budowę sieci kolei żelaznych w Azji Mniejszej a mianowicie bezpośredniej linii od Środmornego morza aż do zatoki perskiej ekspluowały, ponieważ rzeczeni koncesjonarysowie w oznaczonym czasie nie wykazali, że posiadają potrzebne do budowy kapitały. Słychać, że teraz architekt sułtana, Serkis Bey Balian podał projekt, odrzucający zupełnie pomoc obcych kapitałów dla wykonania tych kolei. Serkis Bey ofiarował zarazem W. Porcie na budowę tych kolei pożyczkę 5 mil. funtów szt.

London, 15 grudnia. Wedle nadesłanych z wyspy Kreta wiadomości wystosowali mieszkańcy okręgowi Kandie, Kethyrus, Lahut, Sfakia i samej stolicy petycję do rządu w Carogrodzie, wyrażającą prośbę, aby w miejsce nowo mianowanego gubernatora Krety Karatheodorogo paszy (powołanego tymczasem na ministra spraw zagranicznych) wyniesiony został znowu na ten urząd gubernator dawniejszy Kostaki pasza Adossides. Portia nie przychyliła się do tego życzenia najważniejszych i najznakomitszych okręgowi wyspy i zamianowała — jak już doniesiono — gubernatorem Fotiadesa paszę. Okolicność zaś, że ostatni mianowany został posłem w Atenach, spowodowała Kretczyków do powtórzenia swej prośby o zamianowanie Kostaki paszy, którą to prośbę popiera, jak słychać, Anglia.

Telegramy.

(Z biura Wolfa.)

Berlin, 16 grudnia. Traktat handlowy zawarty na rok jeden pomiędzy Niemcami a Austro-Węgrami, podpisanym został dzisiaj w urzędzie spraw zagranicznych.

London, 16 grudnia. Z powodu śmierci wielkiej księżnej heskiej Alicji nakazano żałobę dworską na trzy tygodnie. Książęta Walii i Leopold wyjeżdżają dzisiaj do Darmstadtu, gdzie pozostaną aż do pochowania zwłok wielkiej księżnej. Ślub księcia Connaughta odroczone na trzy miesiące z powodu śmierci w. księżnej heskiej.

Peszt, 16 grudnia. W izbie deputowanych przyjęto znaczną większością głosów projekt przedłużający prawo obrony krajowej. Przeciw temu głosowała tylko skrajna lewica.

London, 16 grudnia. Głosem dowiaduje się, że rząd porucił zamiar domagania się od izby kredytu na przyjęcie w pomoc dotkniętej nędzą ludności w górach Rhodope a to z powodu obawy, aby nie przyszło ztąd do zatargu z innemi mocarstwami.

Odesa, 16 grudnia. Na wczorajszym walnem zebraniu akcyonaryuszów odeskiego banku handlowego uchwalono likwidacyę tego banku.

London, 16 kwietnia. Do Daily News telegrafują z Peszawaru pod dniem 15 bm., że generał Browne rozpoczął, nie natrafivszy na opór, marsz na Jellalabad; ludność tego miasta życzy sobie przybycia wojsk angielskich.

Ostatnie telegramy.

(Z biura Wolfa.)

London, 17 grudnia. W izbie niższej uzasadniał Stanhope w imieniu rządu wniosek żądający pokrycia kosztów wojennych z indyjskich dochodów. Fawcett i Gladstone wystąpili przeciw wnioskowi. Poczem odroczone dalsze obrady do dnia następnego po oświadczeniu Northcote, że nie myśli wszystkich kosztów nakładać na Indye.

London, 17 grudnia. W izbie niższej odpowiedział Northcote Dyllwynowi, że pogłoski o układach celem zawarcia nowej angielsko-tureckiej konwencji, są nieprawdziwe. Rząd koresponduje tylko z Portą w sprawie Cypru. Z powodu podzielonych zdań w izbie nie wniesie Northcote odnośnego kredytu.

Frankfurt n. M., 17 grudnia. Dr. Karol Gutzkow umarł wczoraj.

Petersburg, 17 grudnia. Journal de St. Pétersbourg podnosi, że nigdy nie chodziło o zajęcie Merwu przez Rosyan a wszelkie doniesienia dzienników w tej mierze są nieprawdziwymi. Również nie jest prawdziwem twierdzenie, jakoby mocarstwa układały się o miasteczka okupacyjną Rumeli po opuszczeniu jej przez wojska rosyjskie. Do tego czasu nie sformułowano podobnego projektu.

Na Gwiazdkę!

Wybierając się dziś na miasto celem uzupełnienia pogadanki gwiazdkowej, złożymy napróżd krótką wizytę naszemu sąsiadowi p. Czarlifskiemu, właścicielowi magazynu mebli (dawniej przy placu Wiedeńskim). Nie wiemy, czy jest w Po-daniem drugi magazyn tak bogato zaopatrzony w to wszystko, co wchodzi w zakres umeblovania i przystrojenia mieszkania, jak własnie magazyn pana C. Nie podobno nam tutaj wdawać się w szczegóły, ani czujemy się być powołanymi do podnoszenia zalet pięknych, zgrabnych, częstokroć wytwornych i luksu-

Magdalena z Schumanów Gruszczyńska
w pełnym kwiecie wieku. Pogrzeb odbędzie się w środę 18 bm. o godz 3 z południa z domu żałoby św. Wojciech Nr. 21, o czym donoszą w głębokim smutku pogrzebni

AUKCYJA.
W niedzielę w nocy wydarła nam śmierć naszego kochanego syna
Maks
w nieskończonym jeszcze 19 roku życia. Donosząc o tym głęboko zasnućci wszystkim przyjaciółom i znajomym, proszę o cichy współdział
Zygmunt Lewek wraz z żoną.
Pogrzeb odbędzie się w środę 18 bm. o 2 godz. po połud. z domu żałoby na W. Garbarach 33. (6276)

POSTĘPIENIE
reprezentantów miejskich w Poznaniu.
dnia 18go grudnia 1878
o 4 godzinie po południu.

- Przedmioty obrat.
1. Zmiana terytor. miasta m. Stawow.
 2. Ustanowienie frontu ulicznego i budowlanego na zachodniej stronie Garniejskiej ulicy.
 3. Sprawa tycząca się budowy miejskiego domu chorych przy Szkolnej ulicy.
 4. Udzielenie deszary z rachunków kasy serwisowej za r. 1877/78.
 5. Ustanowienie statutu lokalnego, dotyczącego zakładania i zmiany ulic i placów w okręgu gminnym Poznania.
 6. Sprawa dotycząca pretensyj o wynagrodzenie powstałych przez ludność mostu chwaliszewskiego a teraz podanych przez aptekarza Reimanna.
 7. Wybór przewodniczącego i zastępcy dla XVIII. okręgu ubogich.
 8. Wybór trzech członków do deputacji dla kasy oszczędności.
 9. Uchwalenie kosztów na uregulowanie M. Ryerskiej ulicy w skutek z mierzonego założenia nowej bramy fortecznej.
 10. Udzielenie deszary z rachunków szkoły średniej za r. 1877/78.
 11. Toż samo z rachunków funduszu rezerwowego wodociągów za r. 1877/78.
 12. Uchwalenie zapomogi dla pogorzelców miasta Dubina.
 13. Uchwalenie środków celem rozszerzenia miejskich wodociągów.
 14. Sprawa tycząca się praw własności i rozrządzenia gminy miejskiej Poznania do dawniejszej nieruchomości po francuskiej.
 15. Sprawa dotycząca obsadzenia posady miejskiego radcy szkolnego.
 16. Sprawy osobiste. (1270)

Nothwendiger Verkauf.
Das in dem Dorfe Rataj unter Nr. 6 belegene, den Johann u. Veronika Emilie geb. Weinrauter Mager'schen Eheleuten gehörige Grundstück, welches mit einem Flächen-Inhalte von 1 Hektar 8 Aren der Grundsteuer unterliegt und mit einem Grundsteuer-Reinertrage von 36 Mrk. und zur Gebäudesteuer mit einem Nutzungswerte von 45 Mrk. veranlagt ist, soll behufs Zwangsvollstreckung im Wege der

nothwendigen Subhastation
am Sonnabend den 8 Maerz 1879 Vormittags um 10 Uhr
im neuen Gerichtsgebäude, Wilhelmstrasse, Zimmer Nr. 36 versteigert werden.
Posen, den 9 December 1878.

Königl. Kreisgericht.
Der Subhastations-Richter.
gez. KEYL.

Brzytwy! Brzytwy!
prawdziwe angielskie
sprzedaje i ostrzy pod gwarancją, jako też wszelkie stalowe towary poleca

śluźniernia J. Kargęgo,
Nowa ulica (Bazar).
NB. Zamówienia zamiejscowe wykonują się jak najszybciej. (6622)

Wyprowadz gwiazdkowa!
1/2 tuz. wielk. koszul męzkich z koturkami z czystego płótna 12,00 M.
1/2 tuz. koszul wierszechnich 9,00
1/2 tuz. koszul z szyfonu 9,00
1/2 tuz. z potrójną wstawką płóc. 11,00
1/2 tuz. koszul damsk. z czyst. płótna 12,00
1/2 tuz. wyszyw. kaftaników 3,00
1/2 tuz. majtek 3,00
1 eleg. spodnik 1,75
1/2 tuz. chustek do nosa damsk. z czyst. płótna 1,50
1/2 tuz. chustek do nosa męzk. z czyst. płótna 2,00
1/2 tuz. chustek do nosa dziecię. z czyst. płótna 1,20
szafka płótna dom. wyrobu (50 berl. łokci) od 13,00 poc.
szafka piękna. płótna w reszt. czysto lino 10,50
piękne frunki łokcie 0,28
połtuki nie puszc. w praniu 0,25 1 lok.
bielony obrus 1,25
1/2 tuz. biel. serwet 2,20
1/2 tuz. ręczników 2,50
piękne białe adamaszk. okrycia stołowe z 6 serwetami 5,50
piękne szare adamaszk. okrycia stołowe z 6 serwetami 4,50
czyst. płóc. ręczniki kuchenne 0,13
nie puszc. w praniu barchany 0,80
robiony na igliczkach spodnik 2,50
materie na suknie po 12-13 łokci w nessler, w materyach pół i cało wełn. po 3, 4, 5, 6 i 7 M.
2 lok. szer. fanele na suknie w pięknych deseniach lok. 1,00
wełn. chustki na głowę od 1,00 poc.
i grube Cachenez dla panów 0,75
kabaty pluszowy 4,00
1/2 tuz. kolor. fartuchów 1,20
dalej bardzo mocną dowlas bieliznę dla panów i kobiet od 1,30 poc.
oraz wielki wybór bardzo pięknej bielizny, płótna i stołowych poleca po uderzająco tanich lecz stałych cenach. (5922)
Rynek 89. Salomon Beck. Rynek 89.

TYGODNIK POWIESCI
rozpoczyna z p. Nr. druk powieści nader zajmujących (6271)
Pierce:
Na dwóch półkulach.
M. Jokał:
Dwórożny człowiek
Prócz tego drukuje J. Turgeniewa: **Małek Adel.**
Przedpłata na wszystkich pocztach i we wszystkich księgarniach kwartalnie tylko
2 Marki.
N. Kamiński i Sp.
księgarnia w Poznaniu (Bazar).
Numer początkowe są jeszcze w zapisie.

Przygotowanie
do
egzaminu wolontaryuszów.
Nowe kursy. Pensja. (6178)
Pojeźdźce także godziny prywatne.
Poznań, Fryderykowska ul. 19.
Dr. Theile.

Przygotowanie
do
egzaminu wolontaryuszów.
Nowe kursy. Pensja. (6178)
Pojeźdźce także godziny prywatne.
Poznań, Fryderykowska ul. 19.
Dr. Theile.

SPODNIE JEŁONKOWE
są zawsze w zapisie, takowe robią się także wedle miary pr dko i pięknie u
J. Salatońskiego
Grudziądz, Schuhmacherstrasse 12.

Nowe kożuchy
po 4 talary, spodnie kożuszkowe po 1 tal. i czarne skorki jak najtaniej u
Józefa Brann, Wroniecki plac 7.

KSIEGA ŚWIATA.
Wiadomości z dziedziny nauk przyrodzonych, historii krajów i ludów — żywoty znakomitych ludzi — podróże, opisy ciekawych miejscowości, odkrycia, wynalazki i t. d. z rycinami na stali czarnymi, kolorowanymi oraz drzeworytami 2 tomy in 40 oprawne w angielskie płótno z złotym tytułem
zamiast 24 marki tylko za 12 marek (6274)
poleca jako wspaniały podarek gwiazdkowy księgarnia podpisana
Taż księgarnia poleca największy wybór książek i gier dla młodzieży po cenach najniższych. Katalogi gratis.

N. KAMIENSKI I SPÓŁKA
W POZNANIU, (Bazar).

Niniejszem mam zaszczyt donieść szanownej Publiczności, iż z dniem dzisiejszym otwieram mój
SKŁAD I FABRYKĘ SIODLARSKĄ na ŚW. MARCINIE Nr. 43.
Zamówienia i reparacje obowiązują się jak najrzetelniej wykonac.
J. P. Espenner, siodlarz.

CUKIERNIA
Augustyna Kirschta
w Wrocławiu, Królewski plac Nr. 7
poleca Szanownej Publiczności cukierki paryżkie i własnego wyrobu, również czekolady paryżkie i krajowe. Marcepany królewskie i lubieckie w rozmaitych wielkościach. (625-)
Obstalniki na Święta uprasza jak najprędzej zamawiać.

Na nadchodzące święta
polecamy:
królewskie marcepany, toruńskie pierniki Gustawa Weese'go, lignickie bomby, włoskie, tureckie i amerykańskie orzechy, figi, daktyle i włoskie kasztany, wielkoziarnisty szary astr. kawior, pomorskie półgęski, wędzonego łosia, zagraniczne i krajowe likwory, znanęj dobroci szparagi i groszek, wszelkie gatunki grzybów i t. d.
Aby zamówienia na żywe karpie jako też i na łosie, sędaczce, szczupaki i t. d. jak najpóźniej skutecznie, upraszamy o wcześnie zamówienia. (6179)

W. F. Meyer i Sp.
Wilhelmowski plac Nr. 2.

Na nadchodzące święta
polecam bogato zaopatrzony skład mój
win węgierskich, czerwonych, szampańskich i t. d., towarów kolonialnych, łakoci, owoców suszonych, daktyli, fig, rodzenków na gałązkach, migdałów w skor., orzechów włoskich, amerykańskich i tureckich, araków, rumów i koniaków, punczów dysseldorfskich, do łaskawego uwzględnienia, nadmienając, że jak lat dawniejszych ceny przed świętami niższe zostały.

J. K. Nowakowski.
Wiedeński plac. (6264)

Skład zegarków
Alb. Eppnera & Comp.
w Srebrnogórze (Silberberg),
fabrykantów zegarów i król. zegarmistrzów nadwornych
(Herrmann Schultze)
Wrocław
Junkernstrasse 32
bogaty skład wszystkich gatunków ZEGARÓW
po rzetelnych cenach i pod gwarancją. (6200)

„RHENANIA“
akeyjne Tow. ubezpieczeń w Kolonii n. R. n. m.
Kapitał zakładowy 3 miliony marek. rezerwy 360265 Mr.
Donosimy niniejsz, że p. **J. Mazurkiewicz** w Poznaniu powierzył na WKS. Poznańskie naszą generalną agenturę ubezpieczenia transportów i wypadków (Transport und Unfallversicherung).
Kolonia, dnia 13 grudnia 1878
Zarząd
Leyendecker.
Powołując się na powyższe ogłoszenie, polecam się do przyjmowania ubezpieczeń transportów na morzu, rzekach i lądzie, oraz ubezpieczeń przeciw szkodom wynikłym przez pokaleczenie pracowników we fabrykach, przemysłowych zakładach i przy budowlach, dalej i innych osób przeciw szkodom pokaleczenia w podróży lub przy wykonywaniu pracy ich zawodu. albo też po za jej obreębem.
Premie są tanie i stałe.
Poznań, dnia 16 grudnia 1878

Z. Mazurkiewicz
ś. Marcin Nr. 26
Towarzystwo poszukuje zdolnych **agentów** po wszystkich miastach, gdzie jeszcze nie jest reprezentowane

Do dopiero wyszło i polecamy,
portrety cieniowe królów polskich,
zabawa towarzyska z tekstem Wł. L. Anczyca. Portrety wedle wizerunków Lessera. Cena w ozdobnym kartonie 7,50 M. (6248)
Mieczysław Leitgeber i Sp.

Dla dzieci na gwiazdkę
Książki polskie warszawskie z obrazkami i gry z polskim tekstem poleca
(6080)
ANTONI ROSE w Poznaniu.

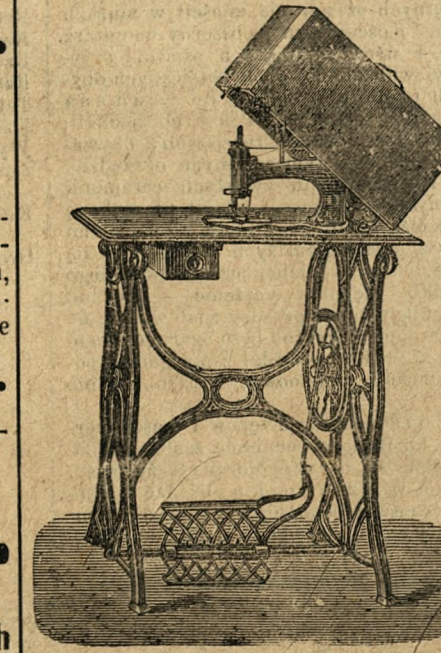
Na nadchodzącą Gwiazdkę
pozwala sobie podpisać członkowie (6275)
poznńskiego stowarzyszenia zegarmistrzów
zwrócić uwagę **wysokiej publiczności** na swój **SKŁAD** **najlepszych fabrykatów** po odpowiednich czasowi, tanich cenach.
Oskar Becker. Bryliński. K. Busse. B. Dawczyński. J. Finkel. C. Foerster. E. Guenther. Emil Höfer. G. Hübler. E. Peisker. W. Pietrowicz. R. Rutecki. A. Schachschneider. W. Szulc. Krueger. Kuttner (Gniezno). Jaglin. Karczewski (Szamotuły). Paschke (Wronki). Maass (Oborniki). Roestel (Pleszew).

Wyprzedaż gwiazdkowa.
Znaczna część mego składu towarów wystawiam po niższych cenach na wyprzedaż. (5743)
A. BIRNER,
Rynek 62.

LALKI!
LALKI!
Wodna ul. **SCHOTT & CO.** Wodna ul.
w piątym kramie od narożnika Rynku licząc.

Dwa salony do fryzowania
dam i mężczyzn
Z powodu korzystnego zakupu wielkiej partii włosów polecam mój wielki wybór **koków, wa-koczy, loków, krepu etc.** (4632)
Zaopatrzony skład mój w **kapelusze, czapki, bieliznę, krawaty, parasole, laski i przybory toaletowe** polecam do łaskawego uwzględnienia.
Leon Kuczyński
w Bazarze.
2,50 M. **Regenerator** przywracający pierwotny kolor włosów. 2,50 M.

Cygara! Cygara! Cygara!
od najtańszych aż do najpiękniejszych gatunków od M. 40 300. **Jawa** M. 40-70. **Cuba** M. 50-80. **Brasil** piękne, piękne M. 50-150. **Hawanskie** wybrakowane M. 50-100. **Hawanskie** wysoko piękne M. 160-300. (6188)
Na **podarki gwiazdkowe** nader piękne sortymentowe pudłka (125-250 sztuk wysoko pięknych cygar zawierające) od M. 15-30.
Przesyłka za poprzednią zapłatą lub za zaliczką.
C. Poseu, Hamburg
Neuer Steinweg Nr. 2. II
Proszę dokładnie uważać na aders.

A. Scholtz
Podgórna ul. Nr. 14
poleca swój skład (6254)
machin do szycia
najlepszych systemów dla użycia familijnego, do szycia przyborów wojskowych i celów proceduralnych. Pierwsze są bardzo stosowne na
PODARKI
na
GWIAZDKĘ.

Na posiadłość w Poznaniu
wartującą M. 51,000 poszukuje się na pewną hipotekę **Mrk. 15000 do 21000** pieniędzy należących do małoletnich. Reflektujący zechcą się zgłosić z warunkami do Eksp. Dzien. Pozn. p. Nr. 6277.

Herbat
tegorocznego sprzętu, jak
Prósze po Mrk. 1,50
Congo 2,00, 2,50, 3,00
i 6,00 M.
Souchong 4,00, 6,00
Mieszana 4,00, 6,00
Pecco 6,00, 9,00 M.
Karawanowa 9,00
poleca w najprzedszej
A. Cichowi

Pruskie losy
kupuje do nadchodzącej 4 klasy losy loteryj z wysokim awansem i prosi
Karol Hahn, w Berlinie
Kommandantenstr. 30
6189)

Najlepsze szlaskie
kuchy rzepiowe
poleca po żniżonych cenach
refinery oleju
Adolfa Ascha
Rynek 82.

Reszty, Reszty
w największym wyborze każdego tunku stosowne na
podarki gwiazdkowe
sprzedają się po cenach bańszych. **M. Krombach** syn
6061) Żydowska ul. obok

Licytacja
na
250 sztuk sosnowych budulec
odbędzie się w lasach kórni w rewirze **Mieczewo** we wt. **dn. 23 grudnia** r. b. o g. 10 z rana

Zarząd leśny
Znaczný zarobek
podaje się osobom wszystkich klas. Popytania pod „700“ przyjmuje Cerk-pedycja anonów G. L. Danb. Wieden.

250,000 marek
jest do wypoczenia na dobra rycerz **poznanskich** listach zastawnych a laudzafawowej taksy.
Gerson Jarecki
Sapieżński plac 8 w Poznaniu

Poszukuje się dzierżawy za od 1go kwietnia 1879 r.
folwarku lub probos

200-250 morgów dob. ej ziemi, z inwentarzem lub bez takowego. skawe oferty uprasza się pod G. Nr. 521, Śrem, poste rest.

Skład mięsny
i wszelkich wyrobów mięsnych z kompletnem urządzeniem jest pod bardzo korzystnymi warunkami Nowego Roku do sprzedania. Gdzie? Ekspedycja Oredownika.

W Iwnie pod Kostrzyn
jest 10 tucznych

wieprzy
na sprzedaż.
Stolarz **Klemens Bli**
wskłaga uprasza się, aby brać drugiemu inspektorowi
Władysławowi Biskowskiemu w **Bobrowie** pod Brodnia w burg W/Pr. donosił jak najprędzej obozem miejscu swego zamieszkania

Nauczyciel domowy
z wykształceniem w uniwersytecie, ry już przysposabia uczeni do wyszkolenia klas gimnaz. poszukuje od N. miesca. Bliższe szczegóły poda Dr. Pozn pod Nr. 5849.

Reflektujący na posadę gorzelanego
inspektora gospod
zechcą swe zgłoszenia piśmiennie wraz z deetwami przesłać aż do 20 grudnia.
Auerbach
handel zelaz.
Tiszkiz z kotła.
We wtorek dnia 17 przed połud. w mieście wieprzowe (Wellfleisch) a w ram kisz' z kotła.
E. Kaufmann, św. Marcin
Dnia wieczorem oraz co środę **wieprzowe nogi**
F. W. Meyer
Interesowanymi osobom donoszę, że **lekcyi tańca** (tworzyłam kurs gimnastyki dla dzieci
Warhanek
Wrocławska ulica Nr. 12. I piętro w domu p. Szulca.
Walne zebranie
członków
TOWARZYSTWA MUZYCZNEGO
odbędzie się w piątek 20 grudnia o godzinie 8 wieczorem w Bazarze.
O liczny udział prosi
ZARZĄD